

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

А.О. Парахневич

викладач,

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

Повсякденно і повсякчасно перед викладачами усіх освітніх закладів постає одне і, можливо, найважливіше питання: «Як зробити навчання ефективним для усіх учнів/студентів?». Здавалося б, відповідь очевидна: з огляду на широке розмаїття новітніх методів навчання, центром яких є вже не викладач, а студент, цілком доцільним є використання індивідуального підходу, що враховує когнітивні особливості кожного студента, а отже має на меті забезпечення ідеальних умов навчання, які, в свою чергу, будуть ефективними. Але ж, з іншого боку, не враховуються такі параметри як: кількість учнів в групі, приблизне співвідношення слабких учнів до сильних, кількість робочих годин для однієї групи передбачених навчальним планом, а також інші критерії, що визначають продуктивність використання того, чи іншого підходу.

Спираючись на наявний досвід, важливо зазначити, що використання індивідуального підходу можливо лише за таких умов: по-перше, невелика кількість студентів в групі – використання вищезазначеного методу у навчанні великі груп (більше семи чоловік) не є ефективним; по-друге, кількості годин відведених на опрацювання того чи іншого матеріалу повинно вистачати на опанування лексичної/граматичної теми не лише сильним, а й слабким студентам. З усього вищезазначеного можна зробити лише один висновок: за нинішньої моделі освітнього процесу (низький рівень мовної підготовки у школах, велика кількість студентів в групі, лише одне заняття на тиждень), використання індивідуального підходу до навчання студентів немовних спеціальностей є вкрай складним якщо взагалі можливим.

Зважаючи на всі викладені вище перепони, що можуть спіткати викладача у процесі використання індивідуального підходу, очевидним є факт появи диференційованого методу, що ввібрав в себе переваги індивідуального та нівелював його недоліки.

В даній роботі розглядається диференційований підхід у навчанні як один із способів підвищення ефективності педагогічної діяльності з урахуванням індивідуальних особистісних та когнітивних властивостей студента або групи студентів. Метод використовується задля спеціального об'єднання студентів у невеликі групи на підставі рівня базових знань, загальних здібностей (їх відсутності), особливостей рівня розвитку, інтересів тощо.

Застосування диференційованого методу навчання саме у вищій школі надає студентові змогу виробити або розвинути власний стиль навчання, адже всі ми по-різному сприймаємо та запам'ятовуємо навчальний матеріал, і, крім того, метод допомагає не тільки об'єктивно оцінювати власні знання, але й удосконалювати їх. Від викладача ж диференційований підхід потребує

гнучкості, відкритості до нових ідей та здатності впровадити їх у навчальний процес, викладач має змогу корегувати матеріал відповідно до рівня володіння мовою студента або групи студентів.

Диференційований підхід до навчання, в першу чергу, має на меті не уніфікацію знань або забезпечення необхідного мінімуму у засвоєнні знань, набутті умінь та навичок, а забезпечення максимального оволодіння матеріалом, належного розвитку здібностей кожного студента не зважаючи на його початковий рівень.

Перш ніж перейти до переліку об'єктивних критеріїв спеціального розподілу студентів на навчальні підгрупи, важливо виокремити етапи впровадження методу викладачем.

Етап 1. Вивчення індивідуальних особливостей учнів: психологічні, особистісні, когнітивні характеристики, особливості мисленнєвої діяльності, швидкість реакції.

Етап 2. Розподіл на групи студентів, що відрізняються на підставі:

- різного рівня засвоєння вже наявного матеріалу,
- рівня працездатності та швидкості виконання завдань,
- особливостей сприйняття, пам'яті, мислення (як у позитивному, так і негативному контексті).

Етап 3. Укладання або підбір завдань диференційованих за рівнем складності та об'ємом, що включають різноманітні прийоми, за допомоги яких студент здатен самостійно виконати завдання.

Етап 4. Постійний контроль результатів виконаної роботи, відповідно до якого змінюється характер завдань: вони ускладнюються, збільшується їх об'єм тощо.

Переходячи до критеріїв диференціювання, слід ще раз підкреслити, що вони використовуються на підставі реальних навчальних можливостей, отже підхід до розподілу має бути максимально об'єктивним.

Здійснення типологічного групування можливе на підставі наступних факторів.

1. «Навченість» – здатність до навчання через механічне засвоєння знань та швидке запам'ятовування.
2. Здатність до навчання, яке, на відміну від механічної «навченості», вимагає від студентів вміння аналізувати, синтезувати інформацію, критично мислити, виокремлювати головне та інших навичок розумової діяльності.
3. Рівень працездатності студента (умотивованість, швидкість виконання завдань).
4. Рівень самостійності та здатності організувати свій учбовий процес.
5. Рівень здібностей та інтересу до навчання.

Ефективність заняття, за умови використання диференційованого методу, залежить від цілої низки факторів. Важливо не лише продумати самі завдання, але й їх взаємозв'язок, розподілити час відведений на заняття таким чином, щоб студенти з різним рівнем знань могли в повній мірі опрацювати матеріал

(важливим є відсутність уніфікації рівнів), за необхідності провести корегування та контроль опанованої теми.

Вищезазначене надає всі підстави стверджувати, що диференційований метод чи не найповніше виконує функцію індивідуалізації у навчанні, а отже, є прогресивним та ефективним. Вивчення та застосування цього методу є актуальним, оскільки він якісно новий рівень навчання порівняно зі стандартною системою освіти.

Література:

1. Фіцула М.М. Педагогіка: навч. посіб. / М.М. Фіцула. – 3-тє вид., стер. – К. : Академвидав, 2009. – 560 с. (Серія «Альма-матер»).